

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: VM 150:00/ 2011

Asia: Lausuntopyyntö liittyen HE – luonnokseen ja asetukseen tullin hallinnosta

Tullilaboratorion asema organisaatiossa

Asetusluonnoksessa Tullilaboratorion asema esitetään muutettavaksi siten, että Tullilaboratoriosta tulisi valvontaosaston yksikkö. Muutos heikentäisi Tullilaboratorion toimintaedellytyksiä nykyisellä toiminta-alueella. Tullilaboratorion nykyinen asema merkittävänä itsenäisenä asiantuntijayksikkönä, joka tuottaa laboratorio- ja asiantuntijapalveluita koko tullille ja muille valvontaviranomaisille tulisi säilyttää asetuksessa tullin hallinnosta.

Tullin sisällä laboratorion analyysi- ja asiantuntijapalveluita käyttää sekä valvonta että verotus (ts. ulkomaankauppa- ja verotusosasto sekä valvontaosasto). Tullilaboratorion toiminnasta olisi päätettävä koko tullin tasolla, käytännössä kummankin osaston kanssa (ts. ulkomaankauppa- ja verotusosasto sekä valvontaosasto) ei yhden osaston sisällä. Laboratorion asema tullissa tulisi myös näkyä tullin johdossa, toisin sanoen laboratorionjohtajan tulisi kuulua tullin johtoryhmään. Tämä toteutuisi jos Tullilaboratorio olisi asetuksessa määritelty itsenäiseksi yksiköksi.

Tullilaboratorion toimiessa itsenäisenä yksikkönä elintarvikevalvonnan edellyttämä valvonnan riippumattomuus tutkimuksesta toteutuisi paremmin kuin valvontaosaston sisällä. Tullilaboratorion nykyinen asema itsenäisenä yksikkönä ja valvontajärjestelyt ovat myös toiminnan arvioineen akkreditointielimen FINASin hyväksymiä. Pahimmassa tapauksessa, jos asetuserluonnos toteutuisi sellaisenaan, tuleva muutos voisi vaarantaa akkreditoinnin ja siten vakavasti vaarantaa koko toimintaa.

Tullilaboratorion valtakunnallinen rooli olisi myös mainittava asetuksessa. Samoin olisi huomioitava Tullilaboratorion laaja yhteistyö muiden viranomaisten kanssa. Tullilaboratorio on Suomen suurimpia laboratorioita ja merkittävä asiantuntijayksikkö. Tulli valvoo omalla toimivallallaan n. 60 % koko Suomen tuontielintarvikkeista (ei eläinperäiset) ja käytännössä suurta osaa kulutustavaratuonnista (lelut, lastenvaatteet, astiat, kosmetiikka). Tämän tuoteturvallisuusvalvonnan ohjauksen ja analytiikan lisäksi Tullilaboratorioon on keskitetty laittoman maahantuonnin ja verotuksen valvonnan tarvitsemaa laboratorioanalytiikkaa ja asiantuntemusta tehokkaaksi kokonaisuudeksi. Sen lisäksi, että Tullilaboratorio palvelee koko tullia ja valtiovarainministeriötä, omalla osaamisalueellaan se palvelee myös muita valvontaviranomaisia (mm. Evira, Tukes, Valvira)

sopimusten ja erityislainsäädännön perusteella. Tullilaboratorio tekee myös paljon yhteistyötä muiden laboratorioiden kanssa ja hakee siten valtakunnallista kokonaistehokkuutta. Nykyinen malli, jossa laboratorio on itsenäinen koko tullin palveluyksikkö ja hierarkia on matala, mahdollistaa tehokkaan priorisoinnin, suunnittelun, toiminnan kehittämisen ja keskittämisen laboratoriotoimintaan sekä siihen liittyvään asiantuntemukseen.

Muutosehdotus asetukseen:

Edellisen perusteella Tullilaboratorion tulisi olla pääjohtajan alainen, valtakunnallinen yksikkö, jonka yhteistyö tullin sisällä osastoiden kanssa olisi määritelty työjärjestyksessä. Esitetään muutettavaksi asetuksen tullin hallinnosta 1 § siten, että Tullilaboratorio on mainittu ensimmäisessä momentissa:

1 §

Tullin yksiköt

Tullissa on:

1) *ulkomaankauppa- ja verotusosasto tulliselvitystehtäviä, verotustehtäviä ja tilastointia varten;*

2; ...

4; ...;

5) Tullilaboratorio tullin sekä muita erikseen määritettyjä laboratoriatehtäviä ja niihin liittyviä asiantuntijatehtäviä varten.

~~Valvontaosastossa on tullilaboratorio. Ulkomaankauppa- ja verotusosasto, valvontaosasto sekä hallinto-osasto ohjaavat tulliyksiköt-yksikön toimintayksiköitä tehtäväalueellaan.~~

Edellä esitetty muutos (Tullilaboratorion määrittely 1 §:n ensimmäisessä momentissa) muuttaisi 1 §:n viimeisen momentin koskemaan myös Tullilaboratoriota ja määrittäisi Tullilaboratorion valtakunnalliseksi yksiköksi.

Virkojen täyttäminen

Koska Tullilaboratorio palvelee koko tullia ja sen lisäksi muita valvontaviranomaisia olisi luontevaa, että Tullilaboratorio raportoisi toiminnastaan myös pääjohtajalle ja laboratorionjohtajan nimittäisi pääjohtaja.

Muutosehdotus asetukseen:

Edellä esitetty muutos asetuksen 1 § ensimmäiseen momenttiin muuttaisi virkojen täyttöä siten, että 3 §:ssä mainittu pääjohtajan nimitysvalta koskisi myös Tullilaboratoriota.

Erityiset kelpoisuusvaatimukset

Laboratorion toiminnan kannalta perusedellytys (osin myös substanssilaonsäädännön perusteella) on se, että laboratorionjohtajalla on riittävä tieteellinen valmius ymmärtää alaa ja seurata sen kehitystä. Käytännössä toimintaa johtavalla henkilöllä on oltava soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Tämä on

käytäntö myös vastaavissa ja pienemmissäkin julkisen sektorin laboratorioissa. Nykyisessä asetuksessa tullilaitoksesta on asetettu tämä pätevyysvaatimus laboratorionjohtajalle. Tullilaboratorion johtajan nimityksessä tulisikin noudattaa nykyistä käytäntöä ja asetusta: laboratorionjohtajan nimittää pääjohtaja, pätevyysvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto ja laboratorionjohtajalla on professorin arvonimi, jos hänellä on tohtorin tutkinto.

Tullilaitoksesta annetun asetuksen 4 §:ssä tulisi olla kelpoisuusvaatimus laboratorionjohtajasta. Jos tehdään muutos, siten että Tullilaboratorio on mainittu 1 § ensimmäisessä momentissa 4 §:ään tulee lisätä maininta professorin arvonimestä.

Muutosehdotus asetukseen:

4 §

Erityiset kelpoisuusvaatimukset

Pääjohtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

Tämän asetuksen 1 §:n 1 momentissa mainittujen yksiköiden päälliköiden kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys viran tehtäväalaa ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Laboratorionjohtajalla on professorin arvonimi, jos hänellä on tohtorin tutkinto....

Tai pykälään tulee lisätä:

Laboratorionjohtajan kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys viran tehtäväalaa ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Laboratorionjohtajalla on professorin arvonimi, jos hänellä on tohtorin tutkinto....

Yhteenveto

Tullilaboratorion toiminnan turvaamiseksi, luonnosta asetukseksi tullin hallinnosta tulisi muuttaa. Asetuksessa Tullilaboratorio tulisi määritellä pääjohtajan alaiseksi, valtakunnalliseksi koko tullin yksiköksi. Laboratorionjohtajan pätevyysvaatimukseksi tulisi asettaa soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja laboratorionjohtajan arvonimi tulisi edelleen olla professori jos hänellä on tohtorin tutkinto.

Laboratorionjohtaja, professori

Janne Nieminen